

Артур Конан Дойл

Таємниця Боскомської долини

Одного ранку, коли ми з дружиною снідали, покоївка подала мені телеграму. Вона була від Шерлока Холмса, і в ній говорилось:

«Чи не могли б ви приділити мені пару днів? Мене щойно викликано телеграмою Західної Англії зв'язку трагедією Боскомській долині. Буду радий якщо поїдете зі мною. Повітря пейзаж чудові. Виїздить Паддінгтона поїздом 11.15».

— Що ти йому відповіси, любий? — спитала дружина, глянувши на мене. — Поїдеш?

— Навіть не знаю, що відповісти. Зараз у мене багато пацієнтів.

— О, Аструзер прийме їх замість тебе. Останнім часом ти трохи змарнів. Думаю, переміна обстановки піде тобі на користь, до того ж ти завжди так цікавишся справами, що їх розслідує Шерлок Холмс.

— Я був би невдячний, якби не цікавився ними, адже завдяки одній із тих справ доля послала мені тебе, — відповів я. — Але якщо їхати, то треба негайно збиратись, бо часу в мене тільки півгодини.

Досвід табірною життя в Афганістані прислужився мені принаймні в тому, що зробив з мене моторного і завжди готового вирушити в

дорогу мандрівника. Мені небагато треба, речей я беру мало, отож менш ніж за тридцять хвилин я сидів у кебі із своїм саквоюєм і мчав на Паддінгтонський вокзал. Шерлок Холмс походжав по платформі, сірий дорожній плащ і суконна кепка робили його високу худорляву фігуру ще вищою й худорлявішою.

— Дуже добре, що ви прийшли, Вотсоне, — сказав він. — Я зовсім інакше почуваю себе, коли поряд людина, на яку можна цілком покластися. Місцева поліція або нічого не робить, або поводить ся небезсторонньо. Якщо ви займете два місця в кутках, я візьму квитки.

У купе були тільки ми з Холмсом та купа газет, які він приніс із собою. Холмс уважно їх читав, відриваючись лише для того, щоб записати щось і подумати над прочитаним, — так ми проїхали Редінг. Раптом він скатав газети в одну величезну кулю й закинув її в багажну сітку.

— Ви що-небудь чули про цей випадок? — спитав він.

— Ані слова. Ось уже кілька днів я не заглядаю в газети.

— Лондонська преса не подавала надто детальних звітів. Я оце тільки що проглянув усі останні газети, щоб вивчити подробиці. З того, що мені тепер відомо, нас чекає одна з тих начебто нескладних справ, які в кінцевому підсумку

виявляються надзвичайно важкими.

— Це звучить трохи парадоксально.

— Але це чиста правда. Винятковість майже завжди дає ключ до розгадки. Що невиразніший і банальніший злочин, то важче виявити злочинців. Та хоч би як там було, в нашому випадку на сина вбитого падають дуже серйозні підозри.

— Отже, це вбивство?

— Ну, є таке припущення. Я нічого не прийму на віру, поки не ознайомлюся з усіма обставинами. Зараз я в кількох словах, наскільки мені самому пощастило в ній зорієнтуватися, змалюю вам ситуацію.

Боскомська долина — це сільська місцевість недалеко від Росса в графстві Хардфордшір. Найбільший землевласник у тих краях — містер Джон Тернер, який розбагатів у Австралії й кілька років тому повернувся на батьківщину. Одну зі своїх ферм, а саме Хазерлі, він віддав в оренду містеру Чарлзу Маккарті, теж колишньому австралійцю. Вони познайомились у тій колонії, отож, природно, на новому місці оселились якомога ближче один до одного. Тернер, безперечно, був багатший, тому Маккарті зробився його орендарем, проте, здається, вони залишились друзями й були на рівній нозі, бо їх часто бачили разом. Маккарті мав сина-одинака, вісімнадцятирічного хлопця, Тернер — дочку такого ж віку, а дружини в обох

померли. Обидві родини явно уникали товариства англійських сусідів і жили самотнім життям, хоч Маккарті любили спорт і їх часто бачили на місцевих кінських перегонах. Маккарті тримав слугу й покоївку. У Тернера було велике домашнє господарство і принаймні з півдюжини слуг. Оце й усі відомості, що їх мені пощастило зібрати про обидві родини. Тепер про саму подію.

Третього червня, тобто минулого понеділка, Маккарті близько третьої години вийшов із свого дому в Хазерлі й подався до Боскомської ковбані, власне, невеличкого озерця, утвореного річечкою, що тече Боскомською долиною. Вранці він їздив разом зі своїм слугою в Росс і сказав йому, що повинен поспішати, бо о третій годині у нього важливе побачення. З того побачення живим він не повернувся.

Від ферми Хазерлі до Боскомської ковбані чверть милі, і, поки старий Маккарті йшов туди, його бачило двоє людей. Однією з них була стара баба, в газетах її ім'я не згадується, другим Вільям Краудер, лісник, якого містер Тернер найняв охороняти дичину. Ці свідки твердять, ніби містер Маккарті йшов один. Лісник додає, що за кілька хвилин після зустрічі з містером Маккарті він побачив його сина Джеймса Маккарті, який прямував у той же бік з рушницею на руці. Наскільки я розумію, батько в цей час ще не зник у

лісника з очей, а син ішов слідом за батьком. Лісник спочатку забув про цю зустріч і згадав про неї лише ввечері, почувши про трагедію.

Обох Маккарті бачили й після того, як Вільям Краудер, лісник, розминувся з ними. Боскомську ковбаню оточує густий ліс, а край води росте трава й очерет. Пейшенс Морен, чотирнадцятирічна дочка сторожа Боскомського маєтку, рвала в лісі квіти. Дівчинка твердить, що в той час, як була там, вона бачила край лісу біля озерця містера Маккарті та його сина, які, так їй здалося, люто сварилися. Вона чула, що містер Маккарті-старший обзивав сина образливими слівцями й що останній зняв руку, ніби намірявся вдарити свого батька. Її так злякала ця сварка, що вона втекла звідти, а прибігши додому, розповіла матері, що біля Боскомської ковбані лаються старий і молодий Маккарті й що вони, мабуть, поб'ються. Ледве вона встигла розповісти це, до сторожки вбіг молодий Маккарті й сказав, що знайшов свого батька вбитим у лісі, і попросив сторожа допомогти йому. Він був страшенно схвильований, без рушниці й без капелюха, а на правій руці й рукаві помітно було плями свіжої крові. Сторож погодився, і вони прийшли до мертвого тіла, що лежало на траві біля ковбані. Голову покійника було розтрощено кількома ударами, завданими якоюсь важкою й тупою зброєю. Пошкодження були такі, ніби їх